

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Kraków dnia 21 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Żukowski

Protokolant: starszy protokolant Marzena Stępkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 grudnia 2015 r. w K.

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w A. w(...)

o ustalenie ewentualnie o zapłatę

I. oddała powództwo w zakresie żądania głównego i żądania ewentualnego,

II. zasądza od powoda J. C. na rzecz pozwanej A. C. kwotę 3617 (słownie: trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania,

III. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata S. M. kwotę 4428 (słownie: cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi.

UZASADNIENIE

Powód J. C. pozwem z dnia 3 czerwca 2014 r. skierowanym przeciwko pozwanym (...) i Zarządowi (...) z siedzibą w A. wniósł o ustalenie nieważności umowy ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w A. przy ul. (...) zawartej w dniu 2 lipca 2002 roku, przed notariuszem mgr W. M. z Kancelarii Notarialnej w A., rep. A nr (...) przez A. C. oraz Zarząd (...) sp. z o.o., dla której Sąd Rejonowy w Wadowicach prowadzi księgę wieczystą numer (...). Nadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanych kosztów procesu.

Na uzasadnienie swojego żądania powód wskazał, że był głównym najemcą lokalu mieszkalnego położonego w A., przy ul. (...) który zamieszkiwał wraz z żoną i córką – pozwaną A. C.. Powód jako najemca lokalu na czas nieokreślony spełnił warunek określony w art. 34 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, dający mu pierwszeństwo do nabycia wskazanego lokalu mieszkalnego. Pomimo posiadania tego prawa w dniu 2 lipca 2002 r. między pozwaną spółką, a pozwaną A. C. doszło do zawarcia umowy ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w A. przy ul. (...) z pominięciem powoda. J. C. zaprzeczył, aby dokonał wskazania swojej córki – pozwanej A. C., jako osoby uprawnionej do nabycia tej nieruchomości. Pozwana A. C. zawarła umowę ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży lokalu, mimo iż nie była osobą uprawnioną, co skutkuje nieważnością zawartej umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwany Zarząd (...) z siedzibą w A. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko zarzuciła, iż powód w oświadczeniu z dnia 24 czerwca 2002 r. wskazał swoją córkę A. C., jako osobę uprawnioną do nabycia lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku jednorodzinnym nr (...) przy ul. (...) w A.. Oświadczenie to zostało podpisane także przez małżonkę powoda – B. C.. Tym samym powód zrzekł

się przysługującego mu pierwszeństwa zakupu w/w lokalu mieszkalnego na rzecz A. C., a samo powództwo o ustalenie nieważności umowy z dnia 2 lipca 2002 r., Rep. A nr (...) jest bezzasadne.

Pozwana A. C. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Pozwana zarzuciła, iż powód wskazał ją, jako osobę uprawnioną do nabycia lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku jednorodzinnym nr (...) przy ul. (...) w A., tym samym zrzekł się przysługującego mu pierwszeństwa wykupienia lokalu na rzecz A. C..

Powód J. C. na rozprawie w dniu 29 października 2014 r. dokonał rozszerzenia żądania pozwu wnosząc roszczenie ewentualne zasądzenia od pozwanego Zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w A. w likwidacji kwoty 150 000 zł tytułem odszkodowania za zawarcie z pozwaną A. C. umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i sprzedaży lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w A. z dnia 02 lipca 2002 r. bez wykonania prawa pierwszeństwa nabycia tego lokalu mieszkalnego w stosunku do powoda.

Powód ponownie podniósł, iż nie wskazywał pozwanej córki A. C. jako uprawnionej do nabycia przedmiotowego lokalu mieszkalnego, podnosząc iż podpis złożony pod oświadczeniem z dnia 24 czerwca 2002 r. nie jest jego podpisem i został on sfalszowany. W ocenie powoda pozwana spółka zbyła mieszkanie z naruszeniem przysługującego powodowi prawa pierwszeństwa zakupu lokalu, a tym samym J. C. nie uzyskał jego własności i poniósł szkodę w kwocie 150 000 zł jako wartość spornego lokalu mieszkalnego.

Niesporne pomiędzy stronami były następujące okoliczności faktyczne:

Powód J. C. na mocy umów najmu z dnia 01 czerwca 1976 r. oraz z dnia 01 stycznia 1997 r. był najemcą lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku jednorodzinnym nr (...) przy ul. (...) w A. należącego do strony pozwanej – Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A.. Najem ten został nawiązany na czas nieokreślony. Wspólnie z powodem w lokalu tym zamieszkiwały jego żona oraz córka – pozwana A. C..

Pozwana A. C. zawarła w dniu 2 lipca 2002 roku przed notariuszem W. M. w kancelarii notarialnej w A., Repertorium A nr (...) z Zarządem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w A. umowę ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży lokalu mieszkalnego. Na jej mocy pozwana spółka i (...) wyodrębnili z niewydzielonych lokali mieszkalnych w budynku wielorodzinnym nr (...) przy ul. (...) w A. lokal mieszkalny nr (...) i jednocześnie pozwana kupiła od Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. ten lokal wraz ze związanymi z nim udziałami wynoszącymi 39,30/841,10 części w nieruchomości wspólnej – za cenę w kwocie 2 510,23 zł.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. C. przed zawarciem umowy wyodrębnienia i sprzedaży przedmiotowego lokalu przy ul. (...) w A. stawił się w biurze pozwanej spółki wraz z córką – pozwaną A. C., gdzie strony prowadziły rozmowy na temat szczegółów przyszłej umowy i ceny zakupu lokalu przez pozwaną.

Powód złożył w dniu 24 czerwca 2002 r. pisemne oświadczenie, iż jako główny najemca mieszkalnia przy ul. (...) w A. wskazuje osobę do zakupu tego mieszkania, którą była pozwana A. C.. Powód nakreślił pod tym oświadczeniem własnoręczny podpis, a nadto oświadczenie to zostało następnie podpisane przez pozwaną A. C. i żonę powoda B. C.. Oświadczenie podpisano w obecności przedstawiciela (...) sp. z o.o. w A. C. A..

Powód był obecny w dniu 2 lipca 2002 r. w kancelarii notarialnej Notariusz W. M. w A. podczas podpisywania umowy wyodrębnienia i sprzedaży lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w A..

dowód: odpis oświadczenia z dnia 24.06.2002 r. – k. 94, zeznania świadka B. C. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 11.02.2015 r. - k. 147-148, zeznania świadka C. A. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 25.05.2015 r. – k. 159v, opinia biegłego sądowego J. B. z dnia 12.07.2015 r. – k. 167-189, przesłuchanie pozwanej A. C. - protokół elektroniczny

rozprawy z dnia 23.09.2015 r. – k. 210-210v, ustna opinia biegłego sądowego J. B. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 23.09.2015 r. – k. 210, protokół elektroniczny rozprawy z dnia 16.12.2015 r. – k. 237-237v, pismo biegłego sądowego J. B. z dnia 26.09.2015 r. – k. 217-220

Istotne dla sprawy sporne fakty Sąd ustalił w oparciu o przedstawione dokumenty prywatne i urzędowe, których autentyczność nie budziła wątpliwości i nie była przedmiotem zarzutów stron postępowania. Ponadto ustalenia stanu faktycznego zostały poczynione także na podstawie zeznań świadków B. C. i C. A.. Zeznania tych świadków były logiczne, konsekwentne, spójne i zgodne pozostałym materiałem dowodowym, jakiemu Sąd dał wiarę a także nie ujawniły się żadne okoliczności pozwalające na zakwestionowanie wiarygodności zeznań w/w świadków. Świadek C. A. zeznał w sposób ogólny odnośnie okoliczności związanych z zawarciem umowy zakupu lokalu mieszkalnego przez pozwaną, co wynikało z długiego okresu czasu pomiędzy zdarzeniami (2002 r.) a momentem składania zeznań i braku pamięci świadka co do dokładnych szczegółów transakcji.

Sąd w całości dał wiarę dowodowi z przesłuchania pozwanej A. C., która w sposób spójny i konsekwentny wskazywała, iż powód jako jej ojciec wyraził zgodę na nieskorzystanie z prawa pierwszeństwa wykupu lokalu mieszkalnego i podpisał oświadczenie ustanawiające A. C. jako uprawnioną do zakupu spornego lokalu mieszkalnego. Ponadto powód miał być obecny także przy zawieraniu aktu notarialnego z dnia 02 lipca 2002 r. i sam dopilnowywał wszystkich szczegółów sprzedaży, gdyż faktycznie sprawował władzę w domu i bez jego wyraźnej zgody zakup mieszkania nie miałby miejsca. Zeznania pozwanej potwierdzały także zeznania świadka B. C..

Sąd nie poczynił ustaleń stanu faktycznego w oparciu o dowód z przesłuchania w charakterze strony pozwanej likwidatora Zarządu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w A. P. H., gdyż nie posiadał on żadnych wiadomości na temat istotnych dla sprawy okoliczności, a działalnością pozwanej spółki zajmował się od 2006 r., a więc kilka lat po zdarzeniach których dotyczy postępowanie.

Sąd odmówił wiarygodności dowodowi z przesłuchania powoda J. C., gdyż zarówno z zeznań świadka B. C. jak i przesłuchania pozwanej A. C. którym Sąd dał wiarę w całości wynikało, iż J. C. wyraził zgodę na wykupienie mieszkania przez córkę, podpisał oświadczenie wskazujące A. C. jako osobę uprawnioną do wykupienia przedmiotowego lokalu mieszkalnego i był obecny podczas zawierania umowy z dnia 02 lipca 2002 r. w kancelarii notarialnej Notariusz W. M. wraz ze stronami umowy. Ponadto autentyczność podpisu powoda pod złożonym oświadczeniem z dnia 24 czerwca 2002 r. została potwierdzona opiniami biegłego sądowego z zakresu kryminalistyki o specjalności klasyczne badania dokumentów. Wskazać w tym kontekście należy, iż dowód z przesłuchania strony ma jedynie charakter subsydiarny uwzględniający fakt, że podmiot, którego bezpośrednio dotyczy wynika postępowania, bywa z reguły zainteresowany konkretnym korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem sporu, w związku z czym powstaje zwiększone ryzyko świadomego lub nawet nieświadomego zniekształcania lub zatajania faktów – niezbędne jest zatem poparcie wypowiedzianych przez stronę twierdzeń innymi dowodami, zaś powód takich dowodów potwierdzających swoje tezy Sądowi nie zaoferował.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że złożone przez biegłego sądowego J. B. opinia główna oraz ustne opinie uzupełniające mogły stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Zdaniem Sądu wywody sporządzonych opinii były pełne, przekonujące, obejmowały całokształt okoliczności istotnych dla badanego zagadnienia oraz logicznie skonstruowane. Stosowana przez biegłą metoda graficzno - porównawcza jest powszechnie stosowaną metodą i zawiera ona elementy wszystkich wcześniejszych metod, co biegłą podkreśliła w swoich opiniach ustnych. Jej zastosowanie pozwoliło biegłej na wydanie jednoznacznych i kategorycznych wniosków opinii. Materiał porównawczy, którym biegłą dysponowała przy wydawaniu opinii był obszerny, reprezentatywny, adekwatny do badanego i pochodził z długiego okresu czasu – 12 lat. Pomiedzy odrzuconymi przez biegłą dokumentami na których nie znajdowały się w jej ocenie własnoręczne podpisy powoda, a innymi materiałami porównawczymi zawierającymi podpisy J. C. istniały istotne różnice we wszystkich zespołach cech pisma, stanowiące o braku możliwości ich zakwalifikowania do badań porównawczych. Biegłą wyjaśniła również, że podpisy te nie korespondowały z podpisem powoda pod wnioskiem o wydanie dowodu osobistego, a ten powinien być złożony w obecności pracownika urzędu stanu cywilnego, a więc został uznany za autentyczny. Różniły się również od próbek podpisów złożonych przez

powoda przed Sądem. Ponadto biegła na rozprawie podała z jakich dokumentów pochodzą poszczególne skanogramy umieszczone w tabeli z opinii (s.18-22 opinii głównej), co potwierdziła pismem z dnia 26.09.2015 r. (k. 217-220). Pomimo odrzucenia części dokumentów materiał jaki biegła zaliczyła do badań porównawczych pozwalała na wydanie kategoriycznej opinii o własnoręcznym podpisie powoda pod oświadczeniem z dnia 24 czerwca 2002 r. Biegła w sposób dokładny i logiczny przedstawiła w swoich ustnych opiniach cechy i różnice pomiędzy poszczególnymi literami w badanych podpisach, które budziły wątpliwości powoda, co w ocenie Sądu w sposób dostateczny wyjaśniało zgłaszane zarzuty do opinii biegłego. Biegła odniósł się do całego materiału procesowego uzyskanego w sprawie, rozważył zagadnienia przedstawione mu w postanowieniu dowodowym, wszystko to w sposób przystępny i zrozumiały prezentując w treści opinii. Wieloaspektowość dokonanych rozważań, rzeczowe i pozbawione zbędnych dywagacji wywody opinii nie pozwalały na skuteczne zakwestionowanie jej końcowych wniosków. Podniesione przez powoda zastrzeżenia nie wpłynęły na zmianę dokonanej wyżej oceny przedmiotowej opinii. W ocenie Sądu wyrażone wątpliwości zostały przez biegłego w sposób jednoznaczny wyjaśnione w uzupełniających opiniach ustnych, na co wskazano powyżej.

Oddalono wnioski dowodowe dotyczące relacji panujących w rodzinie powoda i pozwanej albowiem ustalenia tych okoliczności było dla rozstrzygnięcia sprawy zbędne.

Sąd zważył co następuje:

W myśl przepisu art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny w ustaleniu istnienia stosunku prawnego lub prawa zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że ukształtowany jest pogląd stwierdzający, iż interes prawny istnieje tylko wtedy, gdy powód potrzebie ochrony prawnej swej sfery prawnej uczynić może zadość przez samo ustalenie istnienia, bądź nieistnienia, stosunku prawnego lub prawa.

Twierdzenie o nieważności umowy sprzedaży z dnia 2 lipca 2002 r. powód opiera na tym, że umowa ta miała zostać zawarta z naruszeniem prawa pierwszeństwa przysługującego powodowi z mocy art. 34 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 1997, nr 115, poz. 741 ze zm.). Zgodnie z obowiązującym w chwili zawarcia umowy z dnia 2 lipca 2002 roku art. 34 ust. 1 pkt. 3 wskazanej ustawy w przypadku zbywania nieruchomości osobom fizycznym i prawnym pierwszeństwo nabycia przysługuje osobie, która jest najemcą lokalu mieszkalnego, a najem został nawiązany na czas nieoznaczony. Skutki prawne naruszenia przewidzianego w art. 34 ustawy prawa pierwszeństwa nabycia nieruchomości reguluje art. 36 u.g.n., zgodnie z dyspozycją którego w przypadku naruszenia przez właściwy organ przepisów art. 34 ust. 1-5 i 7 ustawy Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego ponoszą odpowiedzialność na zasadach ogólnych. Nie budzi zatem wątpliwości, iż naruszenie prawa pierwszeństwa przewidzianego w art. 34 u.g.n. może wiązać się jedynie z odpowiedzialnością odszkodowawczą, a nie skutkuje nieważnością umowy zawartej z naruszeniem tego przepisu. Pogląd ten jest jednolicie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (por. wyrok SN z dnia 7 lipca 2011 r. II CSK 411/10, LEX nr 1050456, wyrok SN z dnia 7 marca 2003 r. IV CKN 1842/00, OSNC 2004/5, poz. 84, wyrok SN z dnia 25 marca 2004 r. II CK 268/03, LEX Nr 347269, wyrok SA w Warszawie z dnia 2 września 2010 r., sygn. I ACa 274/10, LEX 11201105). Zważywszy na wyartykułowane wyżej względy nawet ustalenie - zgodnie z twierdzeniami pozwu - iż zbycie nieruchomości przez stronę pozwaną nastąpiło z naruszeniem prawa pierwszeństwa przysługującego powodowi, nie skutkowałoby nieważnością zawartej przez pozwanych umowy ustanowienia i przeniesienia prawa odrębnej własności lokalu z dnia 2 lipca 2002 roku. W konsekwencji żądanie główne ustalenia nieważności umowy podlegało oddaleniu w pkt I sentencji jako bezzasadne.

Powód jako roszczenie ewentualne wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki odszkodowania w kwocie 150 000 zł za zawarcie z pozwaną A. C. umowy z dnia 02 lipca 2002 r. ustanowienia odrębnej własności lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w A. i jego sprzedaży – bez wykonania prawa pierwszeństwa nabycia lokalu w stosunku do powoda.

Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: bezprawne i zawinione zdarzenie (zachowanie określonej osoby), szkoda powstała po stronie powoda oraz adekwatny związek przyczynowy między zdarzeniem a doznaną szkodą. Powód nie twierdził aby szkoda, która miała powstać po jego stronie wynikała z naruszenia jakiegokolwiek uprzednio ciążącego na pozwanej spółce odszkodowania. Odpowiedzialność strony pozwanej oceniać zatem należy na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych, a zatem przepisów przewidujących odpowiedzialność osoby prawnej za szkody wyrządzone z winy jej organów (art. 416 k.c.), lub osób, którym powierzyła wykonanie czynności pod jej kierownictwem (art. 430 k.c.) względnie samodzielnie (art. 429 k.c.). Art. 36 u.g.n. nie uzasadniałby natomiast odpowiedzialności strony pozwanej albowiem dotyczy on odpowiedzialności jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, iż J. C. w dniu 24 czerwca 2002 r. złożył oświadczenie, iż jako główny najemca spornego lokalu mieszkalnego wskazuje A. C. jako osobę do zakupu mieszkania. Autentyczność podpisu złożonego przez powoda pod tym oświadczeniem potwierdził biegły sądowy w sporządzonych w toku postępowania opiniach i okoliczność że powód rzeczywiście oświadczenie takiej treści złożył nie budzi wątpliwości. Zaznaczyć należy, że złożone przez powoda oświadczenie nie było zgodą osoby trzeciej na zawarcie umowy pomiędzy pozwanymi w rozumieniu art. 63 k.c. ale stanowiło zrzeczenie się przez powoda prawa pierwszeństwa przewidzianego w art. 34 ust.1 pkt 3 u.g.n. W konsekwencji oświadczenie to dla swej ważności nie wymagało zachowania formy aktu notarialnego przewidzianej dla umowy ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży pomiędzy pozwanymi, gdyż dla zrzeczenia prawa pierwszeństwa żadna forma szczególna nie jest wymagana. Oświadczenie złożone w formie pisemnej było w tej sytuacji wystarczające dla odniesienia wyrażonych w oświadczeniu skutków prawnych. Wskutek zrzeczenia się przez powoda przysługującego mu prawa pierwszeństwa ocenić należy, że zawierając w dniu 2 lipca 2002 r. umowę ustanowienia odrębnej własności i sprzedaży lokalu strona pozwana nie naruszała w sposób bezprawny żadnego prawa powoda. Wyklucza to odpowiedzialność strony pozwanej, albowiem zgodnie ze wszystkimi wyżej powołanymi przepisami warunkiem powstania odpowiedzialności odszkodowawczej jest bezprawne zachowanie osób wchodzących w skład organu osoby prawnej, względnie osób, którym osoba prawna powierzyła wykonywanie czynności. W tym stanie rzeczy żądanie ewentualne pozwu zapłaty odszkodowania ocenić należy jako bezzasadne i jako takie podlegało ono oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku, oddalając zarówno roszczenie główne jak i ewentualne.

O kosztach procesu orzeczono w pkt II na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 t.j.). Na koszty te składa wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w kwocie 3 600 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Ustawodawca co prawda przyznaje Sądowi pewną swobodę w zasadzaniu kosztów procesu, gdy stosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.) sprzeciwiają się względy słuszności (por. postanowienie SA w Katowicach z dnia 29 września 1998 r., III APz 29/98. OSA 2000/4/17). Jednakże w realiach niniejszej sprawy powód wytaczając powództwo przeciwko pozwanym powinien liczyć się z koniecznością poniesienia kosztów postępowania w razie przegrania sprawy i jego subiektywne przekonanie o słuszności zgłaszanych żądań nie były wystarczającymi okolicznościami do zastosowania art. 102 k.p.c. Pozwana A. C. wobec roszczeń powoda, celem własnej obrony musiała skorzystać z pomocy fachowego pełnomocnika i ponieść związane z tym koszty. Ponadto fakt, iż powód znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i był zwolniony od kosztów sądowych oraz ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu nie może przesądzać o konieczności odstąpienia od obciążenia powoda kosztami procesu. Tutejszy Sąd podziela w tym względzie pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014 r. sygn. akt I ACa 1050/14 (LEX nt 1651880), iż przyjęcie, że sama tylko zła sytuacja materialna strony przegrywającej proces stanowi przesłankę odstąpienia od obciążania jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi, prowadziłoby do skutków niemożliwych do zaakceptowania z uwagi na poczucie sprawiedliwości, w szczególności dawałoby osobom ubogim przywilej wytaczania bezpodstawnych procesów i zmuszania innych osób do ponoszenia kosztów obrony bez możliwości odzyskania przez te osoby poniesionych kosztów. W ocenie Sądu nie było zatem zasadne odstąpienie od obciążania powoda jako strony przegranej kosztami procesu na mocy art. 102 k.p.c., gdyż w niniejszej sprawie

nie zachodziły szczególne okoliczności wskazane w tym przepisie i obciążenie J. C. tymi kosztami nie jawi się jako niesprawiedliwe lub niesłuszne.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu ponosi Skarb Państwa. Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata S. M. powodowi z urzędu obejmują opłatę za czynności adwokackie ustaloną na poziomie stawki minimalnej opłat za czynności adwokackie (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Dz.U. z 2002, nr 163, poz. 1348 ze zm.) w kwocie 3 600 zł. Kwota ta winna być powiększona o kwotę podatku VAT, co daje łącznie kwotę 4 428 zł i przyznana pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa. Zważywszy na powyższe Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku.